

Stichting Ecologische Landbouw Projecten Ghana

Jaarverslag 2016

Inhoudsopgave

- Wie is de ELPG?
- Wat doet de ELPG?
- Waar?
- Bedrag van medefinanciering in 2016
- Inkomsten uit particuliere middelen
- Projecten:
 - Sirigu Ecological Initiative for Sustainable Development (SEISUD)
 - Zasilari Ecological Farms Project (ZEFP)
 - Gundoo Daaseli
- Bezoek aan Ghana
- Activiteiten in Nederland
- Uitbreiding bestuur
- Financieel verslag, samenvatting

Compost verbetert de bodem en vergroot het saamhorigheidsgevoel!

Wie is de ELPG ?

De ELPG is een stichting die zich al meer dan 40 jaar inzet om deskundige Ghanesezen te ondersteunen bij het verspreiden van kennis over biologische landbouw in Noord Ghana. (Oud-) bestuursleden hebben deze mensen leren kennen tijdens hun bezoeken aan Ghana, hen aangemoedigd hun ideeën verder te ontwikkelen en aangeboden hiervoor financiële steun te zoeken.

De aanvankelijk kleinschalige initiatieven zijn met financiële steun en advies van de ELPG uitgegroeid tot officieel erkende niet-gouvernementele organisaties (NGO's).

De ELPG ontving en ontving tot en met 2015 subsidie van organisaties zoals NCDO, Cordaid, Wilde Ganzen en ICCO/Impulsis. De toegevoegde waarde van het werk van de ELPG wordt door hen erkend en gewaardeerd. In 2016 ontving ELPG een eenmalige subsidie van Kerk in Actie.

De stichting bestaat sinds 1975. In het bestuur zitten mensen die kennis hebben van duurzame en biologische landbouw en die bekend zijn met het land Ghana en de cultuur.

Een compost hoop, zoals er door veel boeren en boerinnen gemaakt worden onder begeleiding van de SEISUD en ZEPF staf.

Wat doet de ELPG

Op het platteland van Ghana is honger en armoede. Opbrengsten uit de regenafhankelijke landbouw zijn niet meer toereikend om jaarrond in de voedselbehoefte van de gezinnen te voldoen. Hoofdoorzaken: bevolkingsgroei, waardoor de traditionele landbouw niet langer voldoet en onvoldoende kennis in de lokale gemeenschappen van aanvullende maatregelen om de bodem en het milieu te verbeteren.

De Ghanese projectleiders hadden deels al kennis van biologische landbouwmethodes, waren er soms zelf mee opgegroeid. Zij zagen hierin mogelijkheden om, aansluitend bij de bestaande tradities, de lokale bevolking te helpen hun leefomstandigheden te verbeteren.

Boer-zijn in Ghana is een manier van leven; werken, wonen, dorpsleven, gezondheid, geloof, de natuur, alles is sterk met elkaar verweven. Daarom wordt er in de projecten naast biologische landbouw ook op andere gebieden gewerkt, zoals scholenbouw, man-vrouwrelatie en bewustwording. Een geïntegreerde aanpak dus.

Met steun en inbreng van de ELPG wordt vanuit de projecten de kennis nodig om biologische landbouwmethoden toe te passen verspreid onder de lokale bevolking. De resultaten zijn er naar:

- Door duurzaam landgebruik een betere bodemstructuur en fors hogere opbrengsten,
- Meer vertrouwen in eigen kunnen,
- Verbetering van sociale saamhorigheid,
- Verbetering en bescherming van het milieu.

Het resultaat van deze activiteiten is, dat de boeren hun gezinnen weer kunnen voeden en een deel van de oogst kunnen verkopen. Daardoor is er schoolgeld voor de kinderen en geld voor kleding en gezondheidszorg en andere basisbehoeften.

Waar?

De projecten liggen in het droge Noorden van Ghana. De ELPG ondersteunde in 2016 drie projecten:

1. Sirigu Ecological Initiative for Sustainable Development (SEISUD), projectleider Peter Anoah
2. Zasilari Ecological Farms Project (ZEFP), projectleider Issifu Sulemana
3. Gundoo Daaseli Project (GDP), projectleider Madish Abubakari

Bedrag van medefinanciering in 2016

De ELPG heeft in 2016 een eenmalige subsidie van Kerk in Actie ontvangen voor een project in het SEISUD-programma. De subsidie door Kerk in Actie bedroeg € 14.710,-. Overigens is het project medio december 2016 pas gestart en is het subsidiebedrag in de begroting 2017 van het betreffende project opgenomen.

Inkomsten uit particuliere middelen

In 2016 heeft de ELPG uit giften € 61.802,- ontvangen:

- van particulieren € 10.011,-
- van kerken, scholen, bedrijven en stichtingen € 51.791,-

Projecten

Sirigu Ecological Initiative for Sustainable Development (SEISUD)

SEISUD is een doorlopend project. De ELPG draagt hier aan bij sinds 2002. Het project is officieel erkend als NGO.

Het begon met een schooltuin voor de basisschool om de leerlingen de principes van biologische landbouw bij te brengen. Daarna is het daarna snel uitgebreid naar de middelbare school en naar groepen boeren (m/v). Aan die groepen wordt training gegeven in een veelheid van onderwerpen betreffende milieu, biologische landbouw, sociale aspecten als samenwerken in groepen en financiën.

Een onderdeel van SEISUD is een landbouwvakschool voor boeren (m/v) en schoolverlaters, het Ghana Institute of Organic Farming, GIOF. Op die manier beschikt het project over betere faciliteiten om de activiteiten van SEISUD vorm te geven en de kennis van biologische landbouw op hoger niveau uit te dragen. Zo kunnen bijvoorbeeld ook adviseurs getraind worden in een 1 en 2-jarig programma.

Fondsenwerving in Nederland is in 2010 begonnen en is gesteund door Wilde Ganzen. De bouw van GIOF is begonnen in mei 2011 en in juni 2012 is de school gereedgekomen. De officiële overhandiging van de sleutels aan de chief van Sirigu vond plaats op 25 oktober 2012. Sindsdien is GIOF gebruikt voor cursussen voor boeren en schoolverlaters. SEISUD wil graag dat de school en de diploma's officieel erkend worden. Dat is een moeizaam proces en kost meer tijd dan gedacht. De start van een volledige opleiding vond plaats in november 2014. In 2015 hebben de eerste studenten hun diploma ontvangen en zijn nieuwe studenten gestart aan GIOF door deelname aan het tweede jaar van de cursus. In 2016 is de eerste lichting (5 studenten) van de eenjarige opleiding afgestuurd. Een nieuwe lichting van 7 studenten zou in september 2016 beginnen aan hun eenjarige opleiding maar vanwege de onduidelijke situatie over de accreditatie van de school is dat

niet gebeurd. Er is veel energie gestoken in het in orde brengen van de accreditatie. Eind 2016 heeft GIOF een voorlopige accreditatie gekregen waardoor de opleiding in januari 2017 hervat kan worden. De volledige accreditatie zal verkregen worden als aan alle voorwaarden voor een tertiair onderwijsinstituut is voldaan. Het ontbreekt GIOF nog o.a. aan kantoren voor de staf, een verblijf voor vrouwelijke studenten en een eenvoudig laboratorium.

Naast de opleidingen is eind 2016 een start gemaakt met een nieuwe voorlichtingsmethodiek, namelijk de farmer to farmer techniek. In plaats van voorlichting aan boeren door getrainde voorlichters, worden er nu boeren opgeleid die hun burens en collega's in de dorpen kunnen voorlichten. Daarmee kunnen meer boeren bereikt worden; in de oude methode kregen ca 10 groepen met 20 deelnemers (mannen en vrouwen) voorlichting, in de farmer to farmer benadering is het doel om ca 700 boeren te bereiken. Eind 2017 wordt deze aanpak geëvalueerd.

De totale begroting van SEISUD/GIOF bedroeg € 37.348,-. Dit bedrag is door ELPG overgemaakt.

Staf van SEISUD en GIOF

Duurzaamheid staat bij Peter Anoah hoog in het vaandel. Het is het uitgangspunt voor al zijn landbouwvoorlichting. Voor dit project geldt dat het een trainingsproject is dat weinig eigen inkomsten genereert. Er wordt enig inkomen gegenereerd op GIOF met een kleinschalige boomkwekerij die plantgoed levert aan de boeren in de omgeving en er worden parelhoenders uitgebroed en opgekweekt voor de verkoop. Tenslotte betalen de studenten schoolgeld. Het totaal van alle inkomsten wordt echter becijferd op ca € 2.500,-. Zolang de accreditatie nog niet volledig rond is wordt voor diplomering e.d. samengewerkt met de Bolgatanga Polytechnic. Ook zijn er op termijn plannen voor uitwisseling met deze school waar een deelopleiding ecologische landbouw (theoretisch) wordt gegeven. Met name voor de praktijklessen van GIOF is vanuit Bolgatanga belangstelling getoond. Het jaarverslag van SEISUD met beschrijving van de activiteiten is op aanvraag beschikbaar.

Zasilari Ecological Farms Project (ZEFP)

ZEFP is een doorlopend project.

In 1991 is initiatiefnemer David Agongo begonnen met een voorbeeldbedrijf in het dorp Zasilari. Hij heeft de mensen in het dorp in contact gebracht met biologische landbouw

door de praktijk te laten zien. Al snel was het bedrijf een groene oase in de verder droge omgeving. Na een periode van twijfel over deze nieuwe aanpak gebracht door een vreemdeling, zochten de dorpingen toenadering en begonnen zij de technieken toe te passen.

Hij heeft de kans gegrepen om in een landbouwvoorlichtingsproject aan de slag te gaan om zo de verspreiding van de biologische landbouw te bespoedigen. Hij leerde hier nieuwe methoden van erosiebestrijding en composteren. Ook leerde hij hoe deze kennis effectief over te dragen aan grotere groepen boeren en boerinnen en hoe de groepen sterker gemaakt konden worden door aandacht te besteden aan onderlinge solidariteit en gezamenlijke activiteiten.

De wens om zich vol in te zetten voor de mensen in zijn eigen woonomgeving werd steeds groter. Daarom hebben we de initiatiefnemer aangemoedigd om een plan te schrijven voor een officieel project.

In 2002 is ZEPF opgericht als nieuwe NGO in Noord Ghana, gefinancierd door de ELPG. Inmiddels is ZEPF een begrip in de regio en daarbuiten. Het project is een voorbeeld voor medefinanciers en overheidsinstanties die plannen hebben met biologische landbouw of activiteiten die zich richten op duurzaamheid. ZEPF werkt onder meer met de diverse Ghanese maar ook internationale organisaties. David Agongo, de initiatiefnemer, was tot zijn plotseling overlijden eind 2015 projectleider van ZEPF. Sinds januari 2016 is hij opgevolgd door Issifu Sulemana, die hij zelf sinds 2013 opleidde. Issifu heeft in 2016 laten zien dat hij uitstekend een NGO kan leiden. Wel anders dan zijn 'master' David Agongo. Het project heeft een nieuw elan en drive gekregen.

David Sundow selecteert al 20 jaar lang zijn eigen zaaizaad en maakt al ca. 10 jaar compost met kennis van ZEPF. Hij haalt nu oogsten van bijna 3000 kg/ha. Zijn burens oogsten traditioneel ca. 750 kg.

ZEPF werkt als een vereniging waar individuen lid van zijn en contributie aan betalen. Binnen de vereniging wordt gewerkt met plaatselijke groepen van zowel mannen als vrouwen. Van de bijdragen van de leden wordt zowel op verenigings- als op groepsniveau gespaard en worden microkredieten verstrekt.

Aan ZEPF is in 2016 door ELPG een bedrag van € 25.025,- bijgedragen.

Duurzaamheid is van groot belang. Dat uit zich op verschillende manieren:

- In de groepen wordt uitgebreid aandacht besteed aan "empowerment" en "capacity building".
- Alle deelnemers wordt de principes van ecologische landbouw geleerd; zij passen die technieken toe, zodat het hele gebied een beter milieu krijgt en de boeren (m/v) betere opbrengsten krijgen. Daarmee kunnen de boeren op termijn geheel voor zichzelf en hun familie zorgen.

- In alle groepen wordt gewerkt naar zelfstandigheid van de groep, zodat ze op termijn zonder steun zelf verder kunnen. Ook het afgelopen jaar was dat weer het geval, ZEFPP wilde enkele groepen verzelfstandigen. Echter, de groepen hebben gevraagd om nog een jaar begeleid te worden en ZEFPP heeft daarin toegestemd. Zelfstandige groepen kunnen wel blijven rekenen op advies van ZEFPP, maar moeten hiertoe zelf het initiatief nemen.
- De deelnemers betalen een bijdrage waaruit microkredieten worden verschaft.

Behalve door middel van voorlichting aan de bevolking, is ZEFPP ook zeer actief met het propageren van biologische landbouw en zorg voor het milieu in contacten met autoriteiten en samenwerking met andere NGO's. Biologische landbouw staat inmiddels ook steeds vaker op de agenda van de reguliere landbouwvoorlichtingsdiensten in de regio. ZEFPP is in de regio en daarbuiten een bekende en zeer gewaardeerde organisatie.

Duurzaamheid

Het project is op zichzelf niet financieel duurzaam. Het betreft een voorlichtingsinstituut, dat zelf lokaal nauwelijks inkomsten heeft. In dat opzicht verschilt ZEFPP niet van de vroegere landbouwvoorlichting in Nederland. Het heeft hier ook lange tijd geduurd voordat de levensstandaard onder de boerenbevolking hoog genoeg was om zelf training in te kopen.

Nieuw in 2016 is dat ZEFPP zich actief in gaat zetten in het omschakelen van commerciële uientelers naar de biologische teelt. In de grote steden (Kumasi en Accra) is vraag naar biologisch geteelde groenten. ZEFPP is partner in een project geleid door het FIBL uit Oostenrijk in het opzetten van een label voor biologische groenten. Er doen een 10-tal commerciële uientelers mee aan dit project. De bedoeling is dat deze uientelers ZEFPP gaan vergoeden voor haar diensten in het opzetten en later coördineren van deze nieuwe keten. Met de inkomsten van dit project kunnen weer huishouden die vooral op de zelfvoorziening gericht zijn voorgelicht worden over de biologische teelt.

Ook is er in 2016 een demonstratie veld aangelegd voor het ZEFPP kantoor. Het perceel ligt aan de doorgaande route naar het noorden en zal bijdragen aan de bekendheid en impact van ZEFPP.

De projectmanager heeft steeds meer contacten om op (in)nationaal niveau fondsen aan te trekken. Vrijwel ieder jaar worden er wel donoren gevonden die fondsen verstrekken om een deel van de kosten te dragen voor middelen of om de loonkosten deels te dekken. Dit zijn grotendeels derde landen die via de Ghanese overheid fondsen verstrekken om projecten te realiseren op gebied van duurzaamheid, milieu en (ecologische) landbouw. Probleem is dat deze fondsen niet voldoende continuïteit bieden om de staf jaarrond een salaris te betalen en om de benodigde middelen aan te schaffen.

Voor het inhoudelijk en financieel verslag verwijzen wij graag naar de genoemde rapportages van ZEFPP en naar het jaarverslag 2016, die beschikbaar zijn. In het jaarverslag is tevens weergegeven welke doelstellingen het project had en wat daarvan is uitgevoerd.

Gundoo Daaseli Project

Naast de twee grote projecten wordt ook al jaren het project Gundoo Daaseli (GDP) gesteund. De projectleider is Madish Abubakari. Hij wordt begeleid door Franz Zemp, een Zwitserse ontwikkelingswerker die al veertig jaar in Ghana een ecologische boerderij heeft. De totale kosten voor het project Gundoo Daaseli bedroegen in 2016 € 2.000,-. Het jaarverslag van Gundoo Daaseli met beschrijving van de activiteiten is op aanvraag beschikbaar.

Het project is eind 2016 geëvalueerd door de ZEFPP manager. De resultaten van de evaluatie worden begin 2017 verwacht. Dan zal ook beslist worden hoe dit project verder gaat. De verwachting is dat het onderdeel gaat worden van ZEFPP.

Bezoeken aan Ghana

Bestuursleden van de ELPG hebben in oktober/november 2016 een bezoek gebracht aan SEISUD en ZEFP. Naast het veelvuldige overleg, vooral via mail en app-contact, is persoonlijk contact van wezenlijk belang om de banden tussen ELPG en de projecten aan te halen en daadwerkelijk vast te stellen hoe het ter plaatse gaat. De bestuursleden spreken dan uitgebreid met de staf en brengen bezoeken aan de boeren in de dorpen.

Ook GIOF is bezocht. Op de campus zijn veel ontwikkelingen gaande. Er zijn bomen geplant, de infrastructuur is verder uitgebreid en er is een begin gemaakt met de aanleg van geulen om de infiltratie van regenwater te verbeteren. Een nieuw bestuurslid is na het projectbezoek aan SEISUD nog enkele weken langer gebleven om dit nieuwe project uit te voeren.

In dit bezoek voerden twee zaken de boventoon:

1. De nieuwe aanpak van Issifu in ZEFP na het overlijden van projectoprichter David Agongo. Issifu is een nieuwe generatie managers die een andere, meer zakelijke aanpak heeft dan zijn master David. De overgang is soepel verlopen. In november tijdens ons bezoek is er veel over gesproken met alle stafleden tijdens een stafoverleg en heeft iedereen zijn/haar mening gegeven en is er besloten om met nieuwe energie het project uit te voeren.
2. De strubbelingen op GIOF zijn deels oorzaak van de moeilijke en lange accreditatie weg in Ghana. Een andere oorzaak is interne conflicten in de SEISUD staf. Daar is inmiddels een einde aan gekomen en de staf is vol energie aan de nieuwe Farmer to Farmer methodiek begonnen. De accreditatie is nog niet volledig afgerond maar de school draait wel met een kleine groep studenten.

Bijeenkomst GIOF staf en studenten

Overige Activiteiten in Nederland en Ghana

- De ELPG heeft in 2016 twee Rondzendbrieven verspreid.
- De ELPG stond in januari 2016 twee dagen op de biologische landbouwwakbeurs de BioBeurs in Zwolle. Op deze vakbeurs, die 10.000 bezoekers verwelkomde, trok de ELPG-stand ruime aandacht. Het resulteerde in een aantal donateurs en geïnteresseerden in de Rondzendbrief.
- In februari 2016 stond ELPG op de Voedsel Anders conferentie in Wageningen. Ook hier werden donateurs geworven en geïnteresseerden voor de Rondzendbrief.
- STORM, Leden van Studentenvereniging Storm uit Utrecht hebben een bedrag van € 1.300,- bij elkaar gebracht voor een waterproject in Sirigu. Daarbij is actief over ELPG gecommuniceerd. Het project is onderdeel van een project dat bij Wilde Ganzen is ingediend.

- Ook is de ELPG actief in het Holland Ghana Platform en is lid van Partin, de koepelorganisatie van Particuliere Initiatieven.
- Nieuws is verspreid via de website van de ELPG, en via de Facebookpagina waarop met regelmaat nieuwe berichten worden geplaatst.
- Een WUR studente heeft onderzoek gedaan naar de effectiviteit van compost op het verhogen van de opbrengst. Resultaten worden midden 2017 verwacht.

Bestuur

Het bestuur bestond op 31 december uit 8 leden. Het komt maandelijks bijeen om nieuwe ontwikkelingen te bespreken en besluiten te nemen over commissievoorstellen. In 2016 is de voorzitter Frits Brouwer, na bijna 25 jaar, afgetreden en opgevolgd door bestuurslid Kees van Veluw. Ook bestuurlid Kimberly Linde nam afscheid.

Projectcommissies

De projectcommissies (SEISUD, ZEPF en Gundoo-Daaseli) houden het contact in stand met de projectleiders van de drie projecten: Peter Anoah, Issifu Sulemana en Madish Abubakari. De commissies adviseren de projectleiders bij veranderingen en ontwikkelingen in het project. Ook worden vragen vanuit de projecten beantwoord en wordt gezamenlijk gewerkt aan nieuwe ideeën en begrotingen.

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie verzorgt het bijhouden van website, facebookpagina, rondzendbrief en folder. De komende tijd wordt gewerkt aan het opnieuw vormgeven van de rondzendbrief. De commissie verzorgt ook de planning rondom beurzen, conferenties en lezingen. Overigens kunnen bij deze activiteiten zelf alle bestuursleden worden ingezet.

Fondsenwervingscommissie

De fondsenwervingscommissie houdt zich bezig met het schrijven van projectplannen en het daarbij zoeken van financiers. Donateurs zijn daarbij belangrijk, maar ook eenmalige giften van vermogensfondsen en medefinancieringsorganisaties vormen een groot deel van de jaarlijkse inkomsten. De commissie verdiept zich tevens in de mogelijkheden voor crowdfunding.

Meer informatie staat op de website www.elpg.nl; ook de Rondzendbrieven en de jaarverslagen staan daar op.

De ELPG-stand op de BioBeurs 2016

De kosten in Nederland in 2016 waren € 5.779,- (8% van de totale bestedingen). Dit bedrag is besteed aan een bezoek van een bestuursdelegatie aan Ghana, aan kosten van de Rondzendbrief, website, stands op de Biobeurs en Voedsel Andersconferentie, een nieuwe website, bankkosten en reiskosten binnen Nederland.

Financieel verslag, samenvatting

<u>Inkomsten</u>	€ 76.583,-
<u>Uitgaven</u>	
ZEFP	€ 25.025,-
SEISUD/GIOF	€ 37.348,-
GDP	€ 2.000,-
Kosten ELPG in Nederland (incl. reizen naar Ghana)	€ 5.779,-
Totaal (overschot)	€ 6.431,-

Aan de reis met 3 bestuursleden hebben de leden een eigen bijdrage betaald om de kosten niet hoger te laten zijn dan bij een normaal bezoek van 2 bestuursleden.

Rienke Nieuwenhuis, secretaris ELPG
Erik van Well, penningmeester ELPG
Kees van Veluw, voorzitter ELPG